

## **„Od kiedy babcia przestała być życiowym źródłem wiedzy nastolatków?” czyli media jako naturalne środowisko młodego pokolenia.**

Mass media zaczęły rozwijać się głównie na przełomie XIX i XX wieku, bardzo szybko stając się nieodłączną częścią życia każdego człowieka. Prasa, radio, telewizja, jak również coraz bardziej popularny Internet, towarzyszą nam niemal w każdej dziedzinie życia. Trudno jest się odciąć od informacji, które napływają do nas zewsząd, a tym bardziej szalenie ciężko jest uchronić się przed ich wpływem, niezależnie od tego, czy jest on pozytywny czy negatywny. Nie ulega wątpliwości, że mass media kształtują nasz system wartości, nasze poglądy i oceny. Sugerują nam, jak powinien wyglądać otaczający nas świat, mówią co jest dobre a co złe, jakich zasad przestrzegać, z jakimi przyzwyczajeniami walczyć, co powszechnie uważane jest za piękne, a co za brzydlące i nieestetyczne. Środki masowego przekazu traktowane są, jako główne źródło wiedzy i informacji, zwłaszcza dla młodego pokolenia.

Młodzież wychowując się w dobie Internetu, nie odczuwa skutków przeładowania informacyjnego. Postęp technologiczny towarzyszy im od dziecka i tworzy dla nich całkiem naturalne środowisko. Rzeczywistość dobrze im znana, dla osób starszych jest zupełnie obca. Niegdyś nie było swobodnego dostępu do informacji, można było je uzyskać jedynie z opowieści starszego pokolenia, buszując w miejskich bibliotekach lub pozyskując wiadomości od „wszechwiedzących” nauczycieli. Niosło to pewne korzyści, ludzie sięgali do podręczników, poradników czy książek i traktowali to jako pewnego rodzaju rytuał. Dziś miejsce ceremoniału zastępuje Internet, do którego dostęp mamy całą dobę, przez siedem dni w tygodniu. Wbrew pozorom nie zanika czytelnictwo, chcąc korzystać z nowych technologii trzeba posiadać umiejętność czytania i pisania, o czym zresztą dobrze wiemy.<sup>37</sup> Mimo to, wiele osób potępia zmiany jakie miały miejsce na przełomie ostatnich lat, nie dostrzegając tego, że umiejętne korzystanie z mass mediów może stać się trampoliną możliwości dla każdego człowieka.

---

<sup>37</sup> Mikułowski Pomorski Jerzy, *Zmieniający się świat mediów*, Kraków 2008, s.224-225.

Mass media są potęgą kreującą nasz świat, kształtują nasz system wartości, przekonania i postawy. Dosięgają całej społeczności i są nośnikiem zarówno tych pozytywnych, jak i negatywnych wzorców zachowań, nasyconych subiektywnymi ocenami twórców tych treści. W wyniku tego, młodzież nie potrafi sama dokonywać ocen i kurczowo trzyma się szablonów uformowanych przez mass media. Sprzedają one swoim odbiorcom wykreowane treści, które ulegają szlifowaniu niczym jubiler dopieszczający swoje podrobione diamenty i sprzedający je w pięknym wydaniu naiwnym klientom. Zwłaszcza młodzież wychowana w tym środowisku często nie potrafi wyrazić własnej opinii i kupuje to co zostaje im przedstawione jako godne zaufania i wysokiej jakości. Każdy kto próbuje się wyróżnić i wykazać nonkonformistyczną postawę, narażony jest na niepochlebne opinie lub nawet wykluczenie ze społeczeństwa.<sup>38</sup>

Dotychczas media były przedstawiane w nienajlepszym świetle, ale czy tak jest do końca? Ile razy zaoszczędziliśmy nasz cenny czas sprawdzając w Internecie rozkład jazdy MPK, czy dowiadując się o utrudnieniach komunikacyjnych, gdy spieszyliśmy się do pracy lub na uczelnię. Media nawet w najprostszych czynnościach, takich jak poinformowanie partnera o późniejszym powrocie do domu, czy przekazanie wiadomości o zmianie miejsca spotkania, odgrywają bardzo ważną rolę i zapobiegają dodatkowym trudnościami. Media stanowią też duże ułatwienie dla współczesnej młodzieży, która wykazuje niesamowitą ciekawość świata i chęć poznawania jego tajników. W sytuacji gdy młody człowiek odkryje dziedzinę, która go pasjonuje natychmiast może ją pogłębiać i samodzielnie weryfikować wcześniej postawione hipotezy. Gdyby nie media ich zapal szybko by wygasł, a pytania długo pozostawałyby bez odpowiedzi. Dlatego też niewątpliwą i największą zaletą mediów jest ciągły dostęp do stale aktualizowanych informacji.

Wiek młodzieńczy jest czasem szczególnym i wyjątkowym. W młodych głowach zaczyna kłębić się coraz więcej pytań i tematów, o których wstydzą się rozmawiać ze swoimi rodzicami czy rówieśnikami. Mowa tutaj o tematach tabu, o których powszechnie się nie mówi. Młody człowiek zaczyna tłumić je w sobie, nie potrafi ich bezpośrednio zwerbalizować, co wpływa na niego negatywnie. Woli samodzielnie znaleźć odpowiedzi w wirtualnym świecie lub anonimowo łączyć się w nim z osobami o podobnej sytuacji. Dzięki temu czują się pewniej ponieważ mają wsparcie i nie muszą się krępować zaistniałą sytuacją. Dla młodego człowieka jest to duże ułatwienie. Bez problemu może odszukać odpowiedzi na

---

<sup>38</sup> Jabłoński Wojciech, *Kreowanie informacji – media relations*, Warszawa 2006, s. 17.

gnębiące pytania, nie wystawiając się jednocześnie na pośmiewisko czy poczucie wstydu i niepewności.

Młodzież poświęca mediom elektronicznym sporą dozę swojego wolnego czasu. Stały się one nieodłącznym i nieoderwalnym elementem ich życia. W konsekwencji nastąpiła diametralna przemiana w komunikowaniu się między ludźmi. Media umożliwiły porozumiewanie się między sobą z każdego zakątka kuli ziemskiej. Tym sposobem przepływ informacji stał się jeszcze szybszy i bardziej płynny niż kiedykolwiek przedtem. Bariera odległości przestała mieć jakiegokolwiek znaczenie. Młodzi ludzie mają trudność ze znalezieniem wystarczającej ilości czasu na podtrzymywanie i budowanie kontaktów interpersonalnych, co w wieku młodzieńczym jest niezmiernie istotnym dla prawidłowego rozwoju jednostki. Według zaproponowanej przez Abrahama Masłowa hierarchii potrzeb, przywiązanie i utożsamianie się z drugim człowiekiem, jest niezbędnym elementem do samorealizacji. W pewnym stopniu media uzupełniają ten brak, dając możliwość wirtualnych spotkań z innymi ludźmi, w momencie gdy natłok obowiązków nie pozwala nam na bezpośredni kontakt z drugą osobą.

Młodzież potrafi skoncentrować się na kilku rzeczach np. posiada zdolność do oglądania kilku programów telewizyjnych jednocześnie<sup>39</sup>, a opery mydlane i wszelkie seriale puszczone w telewizji, pokazują dzieciom świat w którym dzieje się mnóstwo rzeczy w ciągu zaledwie 20 minutowego odcinka. Stają się one bogatym źródłem informacji. Weźmy „pod lupę” serial „BrzydUla”. Fenomenem tego serialu było to, że oglądały go zarówno dzieci, jak i dorośli. Wielu nastolatków, również płci męskiej interesowało się losami tytułowej bohaterki Uli Cieplak, która przemieniała się z brzydkiej sekretarki w piękną Panią Prezes. Marzenia nastolatków zaczęły krążyć wokół przemiany, która mogłaby dotknąć każdego kto nie czuje się dobrze, we własnym ciele. Pojawiło się wiele fanklubów i wielu nastolatków zaczęło samych przechodzić takie zmiany a wiele sytuacji z życia było porównywanych do losów tytułowej Ulci. Tak samo jest z pozostałymi produktami kreowanymi przez telewizję. To co pojawiło się w telewizji staje się możliwe. Idole muzyki i seriali, mają bardzo duży wpływ na kształtowanie się estetyczne i poznawcze nastolatka.<sup>40</sup> Również produkowane coraz

---

<sup>39</sup> Melosik Zbyszko, *Młodzież, a przemiany kultury współczesnej* [w:] *Być Europejczykiem* pod red. A.W. Mikołajczyk, Gniezno 2002, s. 14.

<sup>40</sup> Jakubowski Witold, *Kultura popularna jako obszar refleksji pedagogicznej* [w:] *Edukacyjne konteksty kultury popularnej* pod red. W. Jakubowskiego i E. Zierkiewicz, Kraków 2002, s.19.

liczniej reality show, o których pisze Leszek Pułka.<sup>41</sup> Wszystko to czego doświadcza młody odbiorca kreuje jego świat.

Multimedia łączą kultury i wzajemnie się uzupełniają. Świat realny przenika w świat wirtualny i odwrotnie, przez co młodzież nabiera odwagi. Wie, że może mieć kontrolę i wpływ na innych. Młodych interesują tylko fakty poparte argumentami, które pasują im do ich wykreowanego świata. Wiedzą, że kto posiada odpowiednią wiedzę w danym zakresie – dominuje. Kiedyś wyznacznikiem zdobytego doświadczenia było to gdzie byliśmy. Dzisiaj Internet zaciera związek pomiędzy światem fizycznym, a społecznym. Młodzi koncentrują się na sukcesach i tym co jest teraz. Szkoda im czasu na podejmowanie refleksji nad własnym życiem. Liczą się szybkie decyzje, a w razie czego wybór innej drogi. Nie szukają sensu życia. Żyją tym co jest w danej chwili i tym co przekażą mu media.

Zapewne świat nowych technologii, dla wielu z nas jest zupełnie obcy i niezrozumiały. Ciężko pojąć nam tajniki wirtualnej rzeczywistości, albo opanować natłok informacji, z którymi mamy do czynienia każdego dnia. Jednak dla młodego człowieka, świat ten stanowi całkiem naturalne środowisko, w którym czuje się jak przysłowiowa ryba w wodzie i z łatwością się w niej porusza.

---

<sup>41</sup> Pułka Leszek, *Kultura mediów i jej spektakle – na tle przemian komunikacji społecznej i literatury popularnej*, Wrocław 2004, s.79-82.